

Stockholms
stad

Färdplan för äldreomsorgens utveckling

November 2021

Färdplan för äldreomsorgens utveckling
November 2021

Dnr: KS 2021/1462

Sammanfattning

Stockholm ska ha en tillgänglig äldreomsorg med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål.

Färdplanen ska ses som ett ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Ett strukturerat och långsiktigt utvecklingsarbete ska bedrivas i hela staden, som ger verksamheten ett tydligt uppdrag och innehåll oavsett driftform eller utförare.

Det strategiska utvecklingsarbetet tar sikte på:

- ändamålsenlig styrning och organisation
- personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- säkerställa grunduppdraget
- en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Färdplanen lyfter fram pågående statliga initiativ som adresserar ett antal behov inom verksamhetsområdet, exempelvis statliga utredningar, lagförslag och statsbidrag, samt redan pågående arbete i staden. Därutöver belyser färdplanen för de respektive behoven ett antal frågor och områden som staden behöver arbeta vidare med.

Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. En stor del av implementeringen i verksamhet sker inom stadsdelsnämndernas ansvar medan äldrenämnden har en viktig roll i att hålla ihop det strategiska utvecklingsarbetet.

Färdplanen utgör en grund och ett ramverk för ett långsiktigt utvecklingsarbete men innehåll ska uppdateras årligen utifrån aktuell status i arbetet samt omvärldsförändringar och eventuella nya beslut på nationell och kommunal nivå.

Innehåll

Sammanfattning	3
Ändamålsenlig organisation och styrning	5
Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden	9
Säkerställa grunduppdraget	12
En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande	15

Ändamålsenlig organisation och styrning				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
Nära samverkan med Regionen	<ul style="list-style-type: none"> • God och nära vård (SOU 2019:29) - övergripande mål för den omställning som sker inom hälso- och sjukvården som syftar till att vården i högre grad organiseras och bedrivs med utgångspunkt från patientens behov och förutsättningar. • Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård (LUS), lagstadgade krav och tydligare former för hur regionen och kommunerna ska skapa en effektivt sammanhållen planeringskedja som bidrar till kortare ledtider i vården. • Betänkandet - Informationsöverföring inom vård och omsorg (SOU 2021:4) förslår en ny lag som innebär att det ska vara frivilligt att införa system för sammanhållen vård- och omsorgs-dokumentation inom 	<ul style="list-style-type: none"> • Länsövergripande överenskommelser som reglerar samverkan mellan region och kommuner, exempelvis: • Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre • Överenskommelse om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård i Stockholms län • Överenskommelse gällande uppsökande verksamhet för vissa äldre och personer med funktionsnedsättning (munhälsovård) • Överenskommelse om kostnadsfördelning av läkemedel och läkemedelsnära produkter i särskilt boende för äldre i Stockholms län 	<ul style="list-style-type: none"> • Införa möjligheter till digitala SIP tillsammans med SoF och Region Stockholm • Se över vilka system som möjliggör för gemensam journalföring mellan staden och Region Stockholm • Regelbundet följa upp och analysera om intentionerna i såväl lagstiftning som regional överenskommelse infräas kring utskrivningsklara patienter från slutenvård 	<p>Medellång sikt</p> <p>Kort</p> <p>Löpande</p>

Ändamålsenlig organisation och styrning				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
	hälso- och sjukvård samt socialtjänstens verksamhetsområden äldreomsorg och funktionsnedsättning.	<ul style="list-style-type: none"> • Överenskommelse om bibehållet kostnadsansvar vid flytt till särskilt boende i annan kommun • Tryggt mottagande i hemmet • Samordnad individuell plan (SIP) • För god och nära vård se punkt under En värdig omsorg med hög kvalitet. 		
Ändamålsenlig hälso- och sjukvårdsorganisation	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning om äldreomsorgslag 	<ul style="list-style-type: none"> • Utredning kring hur stadens hälso- och sjukvårdsorganisation kan stärkas i syfte att säkerställa likställighet och tillgång till likvärdig vård och omsorg • Förstärkt samordning genom central läkarstrateg 	<ul style="list-style-type: none"> • Tydliggöra organisationen för MAS och MAR • Förtydliga och stärk rollen som medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR. • Se över behov av antal MAR i staden 	<p>Kort sikt</p> <p>Kort sikt</p> <p>Kort sikt</p>
Intern samverkan och regionalisering		<ul style="list-style-type: none"> • Utredning kring områden inom äldreomsorgen som med fördel kan organiseras 	<ul style="list-style-type: none"> • Ta fram uppdragsbeskrivningar för specifika funktioner utifrån 	<p>Kort sikt</p>

Ändamålsenlig organisation och styrning				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
		<ul style="list-style-type: none"> inom stadens äldreregionområden Utredning samordning resursallokering 	<ul style="list-style-type: none"> utredning om regionalisering 	
Effektiv uppföljning och styrning	<ul style="list-style-type: none"> Inspektioner IVO 	<ul style="list-style-type: none"> Utredning hur avtals- och verksamhetsuppföljningen inom äldreomsorgen ska organiseras 	<ul style="list-style-type: none"> Skapa en tydligare koppling mellan uppföljning och utveckling 	Medellång sikt, löpande
Samverkan med privata utförare		<ul style="list-style-type: none"> Utredning om för- och nackdelar med olika upphandlingsformer Samverkansmöten och branschråd 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utveckla äldreomsorgen i staden i samverkan med privata utförare 	Löpande
Tydlig chefsstruktur gällande förutsättningar, mandat och befogenheter		<ul style="list-style-type: none"> Delegationsordning Fördelning av arbetsmiljöuppgiftsfördelning 	<ul style="list-style-type: none"> En stadsgemensam översyn gällande organisationsstrukturen för chefsnivåer inom äldreomsorgen, mandat och 	Kort sikt

Ändamålsenlig organisation och styrning

Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
		<ul style="list-style-type: none"> • Introduktionsutbildningar för nya chefer • Arbete för enhetlighet gällande titlar, arbetsbeskrivning mm.	befogenheter i syfte att tydliggöra hållbara förutsättningar i chefsuppdragen. Förutsättningarna skiljer sig utifrån såväl komplexitet och geografiskt utspridda områden samt antalet medarbetare per chef.	

 Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
			<ul style="list-style-type: none"> • Säkerställa dietistkompetens • Grundläggande digital kunskapsutveckling • Utveckla metodik för initial språkbedömning vid anställning • Möta behoven för såväl nationella minoriteter och äldre med annat modersmål än Svenska 	<p>Löpande</p> <p>Kort sikt</p> <p>Medellång sikt</p> <p>Löpande</p>
<p>Bra arbetsförhållanden med en god arbetsmiljö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsmiljöverkets översyn av bland annat afsar etc. • Inspektioner av Arbetsmiljöverket • Socialstyrelsens uppföljning av chefers förutsättningar • Myndigheten för Vård- och omsorgsanalys. Ledarskap inom kommunalt finansierad vård och omsorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Översyn av arbetsmiljön inom hemtjänsten • Chefsnätverk • Införande av en obligatorisk introduktionsutbildning för alla nya medarbetare inom äldreomsorgen • Införande av ett obligatoriskt introduktions- och traineeprogram för 	<ul style="list-style-type: none"> • Tydlighet i roller/uppdrag mellan professionerna • Skapa förutsättningar i arbetsgivarrollen • Stödja införandet av och utveckla arbetet med reflektionstid 	<p>Kort sikt</p> <p>Löpande</p> <p>Löpande</p>

 Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
		enhetschefer inom äldreomsorgen		
Höja statusen på arbeten inom äldreomsorg	<ul style="list-style-type: none"> Undersköterska en skyddad yrkestitel från 1 januari 2022 	<ul style="list-style-type: none"> Rekryterar genom kompetensbaserad rekrytering 	<ul style="list-style-type: none"> Stärka kopplingen till akademien Öka andelen studerande från vuxenutbildning, ungdomsgymnasium och högskolor Undersöka förutsättningarna för en stadsgemensam introduktionssatsning för nytexaminerade nyanställda sjuksköterskor i syfte att stärka dem i yrkesrollen 	<p>Löpande</p> <p>Löpande</p> <p>Kort sikt</p>
Trygga anställningar	<ul style="list-style-type: none"> Kollektivavtal 	<ul style="list-style-type: none"> Erbjuder utökad sysselsättningsgrad till medarbetare med ofrivillig deltid Säkerställa att rätt anställningsformer 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt arbete för att öka andelen tillsvidareanställd personal Utreda införande av egenanställd 	<p>Löpande</p> <p>Kort sikt</p>

Personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden

Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
		används i syfte att minska andelen timavlönade	bemanningspersonal som har tillsvidareanställning	

Säkerställa grunduppdraget				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
Adekvat bemanning	<ul style="list-style-type: none"> Prestationsbaserat statsbidrag gällande bemanningen av sjuksköterskor 	<ul style="list-style-type: none"> Kartläggning kring bemanning 	<ul style="list-style-type: none"> Klargöra vad som är tillräcklig bemanning, inkl. natt. Klargöra vilken nivå på kompetensstegen sjuksköterskor och undersköterskor som arbetar natt ska ha 	<p>Kort sikt</p> <p>Kort sikt</p>
God hälso- och sjukvårdskompetens på boenden och hälso- och sjukvårdsstöd i hemtjänsten	<ul style="list-style-type: none"> Inom ramen för utredning om en äldreomsorgslag överväga och vid behov lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen 	<ul style="list-style-type: none"> Kvalitetsuppföljningar 	<ul style="list-style-type: none"> Införa HSL-observatörer Förstärkt HSL-stöd inom hemtjänsten Se över överenskommelsen med läkarorganisationerna avseende läkarmedverkan Arbeta för en kommunaliserad hemsjukvård i linje med arbetet med en god och nära vård 	<p>Kort sikt</p> <p>Medellång sikt</p> <p>Kort sikt</p> <p>Lång sikt</p>
Säkerställa hygienrutiner och tillgång till medicinsk utrustning		<ul style="list-style-type: none"> Utbildningar i basala hygienrutiner 	<ul style="list-style-type: none"> Säkerställa att medicinsk utrustning finns Utveckla beredskaps- och kontinuitetsplanering 	<p>Löpande</p> <p>Kort sikt</p>

Säkerställa grunduppdraget				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
Boende utifrån behov		<ul style="list-style-type: none"> Årlig boendeplan Utredning kring förutsättningarna för att driva viss profilboendeverksamhet i egen regi Genomföra en förnyad central upphandling av enstaka platser för personer över 65 år och äldre i form av profilboende Utredning kring finansieringsmöjligheterna för modernt mellanboende 	<ul style="list-style-type: none"> Intensifiera arbetet och säkerställa att tillräckligt med seniorbostäder byggs av en mångfald av aktörer 	Löpande (ingår i boendeplan)
Rättssäker och likställd handläggning, dokumentation mm.		<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt arbetet med genomförandeplaner, individuppföljningar och kvalitetsuppföljningar 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt arbete med implementering och tydliggörande av nuvarande riktlinjer för ärendansvar 	Medellång sikt

Säkerställa grunduppdraget				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
		<ul style="list-style-type: none"> • Utredning kring ärendeansvar för personer över 65 år i behov av insatser från individ- och familjeomsorg eller socialpsykiatri		

En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
God och nära vård	<ul style="list-style-type: none"> God och nära vård (SOU 2019:29) Statsbidrag Specialistsjuksköterskor 	<ul style="list-style-type: none"> Team för tryggt mottagande i hemmet Samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) Samordnad individuell plan (SIP) 	<ul style="list-style-type: none"> Följa upp och analysera om intentionerna i såväl lagstiftning som de regionala överenskommelserna infrias för staden Införa möjligheter till digitala SIP tillsammans med SoF och Region Stockholm Införa mobil röntgen Förbättra samverkan med regionen när det gäller mat och måltider 	<p>Löpande</p> <p>Medellång sikt</p> <p>Medellång sikt</p> <p>Löpande</p>
Förebyggande insatser	<ul style="list-style-type: none"> Socialstyrelsen ska ta fram ett underlag för en nationell strategi för anhöriga 	<ul style="list-style-type: none"> Fixartjänst APP Hållbar hälsa Måltidsobservationer 	<ul style="list-style-type: none"> Utveckla digitala mallar för måltidsobservationer Utveckla rehabiliterande perspektiv hos beställare 	<p>Kort sikt</p> <p>Kort sikt, löpande</p>

En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
		<ul style="list-style-type: none"> Digital kompetens Anhörigstöd Insatser till sårbara grupper Äldrelotsar 	<ul style="list-style-type: none"> Utveckla kvalitet och näringsriktig mat 	Kort sikt, löpande
Undvika ensamhet och isolering	<ul style="list-style-type: none"> Statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre personer 	<ul style="list-style-type: none"> Aktivitetscenter, sociala träffpunkter Matlyftet IOP med volontärbyrå Sociala besök på boenden 	<ul style="list-style-type: none"> Utvärdera och utveckla aktiviteter inom ramen för matlyftet 	Kort sikt
Hög kontinuitet	<ul style="list-style-type: none"> Riktade prestationsbaserade statsbidrag för att minska personal med timanställning 	<ul style="list-style-type: none"> Geografiska team inom hemtjänsten Kontaktmannaskap inom hemtjänsten 	<ul style="list-style-type: none"> Minska andelen personal med timanställning Arbeta för ökad grundbemanning 	Löpande Löpande

En kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande				
Behov	Vad görs nationellt?	Vad görs i staden?	Vad mer behöver göras?	Tidshorisont
			<ul style="list-style-type: none"> I mindre skala pröva kvalitetspremie inom hemtjänst 	Kort sikt
<p>Digitalisering och välfärdsteknik</p>	<ul style="list-style-type: none"> Överenskommelse mellan staten och SKR – äldreomsorg - teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus Utredningen Välfärdsteknik i äldreomsorgen 	<ul style="list-style-type: none"> Smarta lås Digital tillsyn Digitala inköp Deltagande i Digital Demo Stockholm för att genom innovation och digital teknik möta samhällsutmaningar 	<ul style="list-style-type: none"> Sammanhållen digitaliseringsutveckling med gemensamma lösningar Skala upp sådant som har testats lokalt med goda resultat, ex GPS-larm och inkontinens 	<p>Kort sikt, löpande</p> <p>Kort sikt, löpande</p>